

Rada
Európskej únie

V Bruseli 5. októbra 2023
(OR. en)

13832/23
ADD 1

TRANS 397
CLIMA 445
ENV 1083
SAN 567
IND 512
STATIS 62

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 4. októbra 2023

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2023) 566 final ANNEX

Predmet: PRÍLOHA
k
OZNÁMENIU KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE,
EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A
VÝBORU REGIÓNOV
Návrh európskeho vyhlásenia o cyklistickej doprave

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2023) 566 final ANNEX.

Príloha: COM(2023) 566 final ANNEX

V Bruseli 4. 10. 2023
COM(2023) 566 final

ANNEX

PRÍLOHA

k

**OZNÁMENIU KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Návrh európskeho vyhlásenia o cyklistickej doprave

Európske vyhlásenie o cyklistickej doprave

Európsky parlament, Rada a Európska komisia slávnostne vyhlasujú toto spoločné vyhlásenie o cyklistickej doprave

Preambula

Keďže:

- (1) Doprava je kľúčom k sociálnej inklúzii a hospodárskemu rozvoju, k vytváraniu pracovných miest a podpore prístupu k ďalším základným službám, ako je zamestnanie, vzdelávanie, zdravotníctvo a starostlivosť. Stále však predstavuje významný zdroj emisií skleníkových plynov, znečistenia ovzdušia, znečistenia hlukom a znečistenia vody. Preťaženie ciest je naďalej vážnou výzvou z hľadiska efektívnosti dopravných systémov a znižuje aj obývatel'nosť postihnutých oblastí, čo predstavuje značné náklady pre spoločnosť a hospodárstvo.
- (2) Udržateľné formy dopravy sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti klímy, nulového znečistenia a energetickej efektívnosti. Cyklistická doprava je jednou z najudržateľnejších, najzdravších a najefektívnejších druhov dopravy a má značný potenciál podporiť dekarbonizáciu mestskej dopravy a pomôcť dosiahnuť celoeurópsky cieľ znížiť čisté emisie skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 % v porovnaní s rokom 1990 a dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050 v súlade s európskym právnym predpisom v oblasti klímy¹. Pomôže nám to aj pri dosahovaní ambície nulového znečistenia² a zároveň to bude mať mnoho prínosov v iných oblastiach. Význam ďalšieho rozvoja cyklistickej dopravy je kľúčový najmä pre európske mestá ako súčasť našich cieľov v oblasti klímy.
- (3) Cyklistická doprava zahŕňa širokú a dynamickú škálu cestných vozidiel poháňaných ľudskou silou vrátane bicyklov do rôznych terénov, nákladných bicyklov, bicyklov na prepravu detí, bicyklov pre osoby so zdravotným postihnutím, trojkoliek, ležadlových bicyklov, velomobilov, tandemov, elektrobicyklov, rýchlych elektrobicyklov a bicyklových prívěsov. Tieto dopravné prostriedky uspokojujú širokú škálu potrieb v oblasti dopravy a mobility a vyžadujú si vhodnú infraštruktúru. Cyklistická doprava zohráva čoraz dôležitejšiu úlohu v mestskej preprave tovaru, najmä pri doručovaní balíkov a nakupovaní, vďaka nákladným bicyklom a podobne. Aby sa naplno využil potenciál cyklistickej dopravy, mala by politika cyklistickej dopravy odrážať túto rozmanitosť.
- (4) Ak chceme naplno využiť potenciál cyklistickej dopravy, musíme sa ňou náležite zaoberať v politikách mestskej mobility na všetkých úrovniach riadenia a financovania, plánovania dopravy, zvyšovania informovanosti, pridelovania priestoru, bezpečnostných predpisov a primeranej infraštruktúry vrátane osobitného zamerania na osoby so zdravotným postihnutím alebo zníženou pohyblivosťou. Napríklad v rámci

¹ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia \(ES\) č. 401/2009 a \(EÚ\) 2018/1999 \(európsky právny predpis v oblasti klímy\).](#)
COM(2020) 789.

² V 8. environmentálnom akčnom programe [rozhodnutie (EÚ) 2022/591] sa Komisia, členské štáty, regionálne a miestne orgány a zainteresované strany vyzývajú, aby podľa potreby posilnili environmentálne pozitívne stimuly a postupne zrušili environmentálne škodlivé dotácie, najmä dotácie na fosilné palivá, na úrovni Únie, na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

konceptie EÚ pre plánovanie udržateľnej mestskej mobility³ sa kladie do centra pozornosti aktívna mobilita vrátane cyklistickej dopravy. Opatrenia na podporu cyklistickej dopravy je potrebné oznamovať v rámci piliera dekarbonizácie národných energetických a klimatických plánov a náležite ich zohľadniť v plánoch misie v rámci programu Horizont Európa zameranej na 100 klimaticky neutrálnych a inteligentných miest do roku 2030.

- (5) Cyklistika zlepšuje sociálnu inklúziu, prispieva k fyzickému a duševnému zdraviu a pohode ľudí. Predstavuje miernu fyzickú aktivitu, ktorá znižuje zdravotné riziká a predčasné úmrtia spojené so sedavým spôsobom života. Bicykle s elektrickým pohonom (elektrobicykle, rýchle elektrobicykle) sú čoraz populárnejšie a umožňujú ľuďom prekonať väčšie vzdialenosti, splňajú potreby rodín a malých a stredných podnikov (MSP) v oblasti mobility a dopravy a oslovujú ďalšie skupiny, ako sú starší ľudia a osoby so zdravotným postihnutím alebo zníženou pohyblivosťou.
- (6) Na to, aby väčší počet ľudí používal bicykle v mestských a vidieckych oblastiach či medzi nimi, je nevyhnutná rozsiahlejšia a bezpečnejšia cyklistická infraštruktúra v celej EÚ. Lepšia cyklistická infraštruktúra bude prínosom aj pre iné oblasti, ako sú napríklad riešenia mikromobility.
- (7) Na dosiahnutie ambície zvýšiť počet ľudí jazdiacich na bicykli treba financovať cyklistickú dopravu na miestnej, vnútroštátnej a európskej úrovni. Predpokladom výrazného zlepšenia podmienok pre cyklistov a údržby infraštruktúry je primeraná úroveň investícií.
- (8) Bezpečnosť je nevyhnutným predpokladom na to, aby sa ľudia rozhodli jazdiť na bicykli, najmä tie skupiny, ktoré ešte stále váhajú, vrátane mnohých žien, detí a starších ľudí. Okrem bezpečnejšej infraštruktúry, ako sú oddelené cyklistické cesty a bezpečné parkovanie, treba uplatňovať všetky prvky prístupu bezpečného systému tak na cyklistov, ako aj na motorové vozidlá a vodičov, ktorí sa s cyklistami ocitajú na cestách. Zahŕňa to bezpečné rýchlosti, bezpečné používanie ciest a bezpečné vozidlá, pričom základom tohto systému je prísne presadzovanie pravidiel cestnej premávky. Vypracovaním noriem pre cyklistické pruhy by sa zvýšila bezpečnosť novej cyklistickej infraštruktúry. Bezpečnú jazdu na bicykli môže pomôcť propagovať odborná príprava a vzdelávanie, napríklad v školách.
- (9) Európsky cyklistický priemysel je svetovým inovátorom a lídrom, ako aj dôležitým a rastúcim odvetvím hospodárstva. V súčasnosti zahŕňa viac ako 1 000 malých a stredných podnikov (MSP)⁴, zabezpečuje 1 milión pracovných miest a má potenciál vytvárať ďalšie.
- (10) Cyklistická doprava je takisto kľúčovým faktorom udržateľného cestovného ruchu a prispieva k prepojeniu v rámci vidieckych a mestských oblastí, ako aj medzi nimi, najmä v kombinácii s vlakmi, autobusmi a inými druhmi dopravy, čím sa vytvárajú služby multimodálnej mobility. Prináša hmatateľné výhody pre miestne hospodárstvo, najmä pre MSP.
- (11) Údaje o cyklistickej doprave sa v EÚ nezberajú dôsledne. To má vplyv na optimálny výber investícií do dopravy a hodnotenie účinnosti už prijatých opatrení.
- (12) Očakáva sa, že zásady obsiahnuté v tomto vyhlásení pomôžu dosiahnuť ciele EÚ v oblasti klímy a životného prostredia vrátane najmä akčného plánu nulového

³ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/550 z 8. marca 2023 týkajúce sa národných programov na podporu plánovania udržateľnej mestskej mobility.

⁴ Najmä servis a opravy bicyklov, maloobchodníci atď.

znečistenia⁵ a ďalších cieľov Európskej zelenej dohody, stratégie pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu⁶ a nového rámca EÚ pre mestskú mobilitu⁷.

- (13) Európsky parlament prijal uznesenie o vypracovaní stratégie EÚ pre cyklistickú dopravu vo februári 2023⁸. V roku 2022 pripravilo šesť členských štátov EÚ európske vyhlásenie o cyklistickej doprave, ktoré doteraz podpísala väčšina členských štátov⁹.
- (14) Podpora a vykonávanie zásad obsiahnutých v tomto vyhlásení je politickým záväzkom Únie. Únia je zodpovedná za vykonávanie tohto vyhlásenia v spolupráci so svojimi členskými štátmi v súlade s ich príslušnými právomocami a v plnom súlade s právom Únie.

Vyhlásenie o cyklistickej doprave

Naším cieľom je naplno využiť potenciál cyklistickej dopravy v EÚ. V tomto vyhlásení sa uznáva, že cyklistická doprava je jednou z najudržateľnejších, najprístupnejších a najinkluzívnejších, najlacnejších a najzdravších foriem dopravy a rekreácie a má kľúčový význam pre európsku spoločnosť a hospodárstvo. Vyhlásenie by malo slúžiť ako strategický kompas pre existujúce a budúce politiky a iniciatívy týkajúce sa cyklistickej dopravy.

Preto vyhlasujeme:

Kapitola I: Rozvoj a posilnenie politík v oblasti cyklistickej dopravy

EÚ a jej členské štáty spolu s regionálnymi a miestnymi orgánmi zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore ďalšieho rozšírenia cyklistickej dopravy.

Zaväzujeme sa:

1. rozvíjať, prijímať a posilňovať politiky a stratégie v oblasti cyklistickej dopravy na všetkých príslušných úrovniach riadenia;
2. prijať potrebné opatrenia na čo najrýchlejšie vykonanie týchto politík a stratégií v oblasti cyklistickej dopravy;
3. uprednostňovať opatrenia v oblasti cyklistickej dopravy pri plánovaní udržateľnej mestskej mobility vrátane širšej oblasti dochádzania za hranice obce;
4. podporovať spoločnosti, organizácie a inštitúcie, aby podporovali cyklistickú dopravu prostredníctvom systémov riadenia mobility, ako sú stimuly na dochádzanie do práce na bicykli, poskytovanie firemných (elektrických) bicyklov, vhodné parkoviská a zariadenia pre cyklistov a využívanie služieb doručovania na bicykli;
5. propagovať cyklistiku ako zdravý spôsob dopravy alebo rekreácie zvyšovaním povedomia, propagačnými kampaňami, budovaním kapacít a odbornou prípravou odborníkov v oblasti aktívnej mobility, a to aj na príslušných medzinárodných fórach.

Kapitola II: Podpora inkluzívnej, cenovo dostupnej a zdravej mobility

⁵ Oznámenie Komisie „Cesta k zdravej planéte pre všetkých, Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečistenia ovzdušia, vody a pôdy“, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0400&qid=1623311742827>.

⁶ COM(2020) 789.

⁷ COM(2021) 811.

⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0058_SK.html.

⁹ <https://www.benelux.int/fr/publication/european-cycling-declaration/>.

Každý, vrátane osôb so zdravotným postihnutím alebo osôb so zníženou pohyblivosťou a bez ohľadu na vek a pohlavie, by mal mať prístup k mobilite a cyklistická doprava k tomu môže významne prispieť. Cyklistická doprava by takisto mala byť cenovo dostupná bez ohľadu na výšku príjmu a mala by sa propagovať ako prospešná pre duševné a fyzické zdravie.

Zaväzujeme sa:

6. zvýšiť využívanie cyklistickej dopravy na podporu sociálnej inklúzie tým, že budeme venovať osobitnú pozornosť potrebám žien, detí, starších ľudí a zraniteľných a marginalizovaných skupín;
7. prijať opatrenia, ktoré umožnia lepší prístup k cyklistickej doprave pre osoby so zdravotným postihnutím alebo osoby so zníženou pohyblivosťou;
8. prijať opatrenia na podporu aktívnej mobility starších ľudí, a tým prispieť k aktívnemu starnutiu;
9. poskytovať cieleňú cyklistickú odbornú prípravu najmä pre deti a zraniteľné a marginalizované skupiny;
10. vziať na vedomie možnosť členských štátov uplatňovať znížené sadzby DPH na dodávku, prenájom a opravu bicyklov a elektrobicyklov, ako sa to zavádza v smernici Rady (EÚ) 2022/542¹⁰, s cieľom zvýšiť cenovú dostupnosť.

Kapitola III: Vytváranie rozšírenejšej a lepšej cyklistickej infraštruktúry

Na podporu väčšieho využívania cyklistickej dopravy je nevyhnutné zlepšenie kvality, kvantity, kontinuity a atraktívnosti cyklistickej infraštruktúry.

Zaväzujeme sa:

11. výrazne rozšíriť bezpečnú a súvislú cyklistickú infraštruktúru v celej Európe;
12. vypracovať a používať usmernenia EÚ týkajúce sa noriem pre požiadavky na kvalitu, pokiaľ ide o zraniteľných účastníkov cestnej premávky vrátane cyklistov, podľa smernice (EÚ) 2019/1936 o riadení bezpečnosti cestnej infraštruktúry¹¹;
13. poskytnúť cyklistom a iným zraniteľným účastníkom cestnej premávky dostatočný priestor na zvýšenie úrovne bezpečnosti, najmä fyzickým oddelením cyklistických ciest od motorovej dopravy všade tam, kde je to možné;
14. pracovať na vytvorení súvislej cyklistickej siete v mestách a na zlepšení prepojenia medzi prímestskými a vidieckymi oblasťami a centrami miest vrátane cyklistických diaľnic;
15. zabezpečiť bezpečné a chránené parkovacie miesta pre bicykle v mestských a vidieckych oblastiach vrátane železničných a autobusových staníc a uzlov mobility;
16. podporovať zavádzanie nabíjajúcich miest pre elektrobicykle v rámci mestského plánovania a na parkovacích miestach pre bicykle v budovách a mimo nich.

Kapitola IV: Zvýšenie investícií a vytvorenie priaznivých podmienok pre cyklistickú dopravu

¹⁰ Smernica Rady (EÚ) 2022/542 z 5. apríla 2022, ktorou sa menia smernice 2006/112/ES a (EÚ) 2020/285, pokiaľ ide o sadzby dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 107, 6.4.2022, s. 1 – 12).

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1936 z 23. októbra 2019, ktorou sa mení smernica 2008/96/ES o riadení bezpečnosti cestnej infraštruktúry (Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019, s. 1 – 16).

Na naplnenie potenciálu cyklistickej dopravy sú potrebné ďalšie investície.

Zaväzujeme sa:

17. poskytovať technickú podporu, finančné prostriedky a financovanie na podporu rozvoja a vykonávania cyklistických stratégií a investícií súvisiacich s cyklistickou dopravou; k tomu patrí využitie dostupných nástrojov EÚ, najmä Sociálno-klimatického fondu, Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Kohézneho fondu, Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, Nástroja technickej podpory¹² a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na podporu opatrení v oblasti cyklistickej dopravy;
18. zohľadňovať cyklistickú dopravu v investíciách na všetkých úrovniach riadenia¹³;

Kapitola V: Zlepšenie bezpečnosti cestnej premávky a ochrany

Každý by mal mať možnosť jazdiť na bicykli bezpečným spôsobom.

Zaväzujeme sa:

19. pracovať na tom, aby sa vízia nulovej úmrtnosti¹⁴ (žiadne úmrtia na cestách do roku 2050) stala skutočnosťou, a to aj pre zraniteľných účastníkov cestnej premávky, pričom v súlade s vyhlásením z Valletty¹⁵ sa budeme usilovať dosiahnuť predbežný cieľ znížiť do roku 2030 počet úmrtí a vážnych zranení o 50 %;
20. presadzovať pravidlá bezpečnosti cestnej premávky a právne predpisy s cieľom zabezpečiť koexistenciu rôznych dopravných prostriedkov so zameraním na ochranu cyklistov a iných zraniteľných účastníkov cestnej premávky;
21. zabezpečiť, aby pravidlá týkajúce sa bezpečnostných požiadaviek vzťahujúcich sa na elektrobicykle boli relevantné, a podporovať ich zavádzanie;
22. zlepšiť bezpečnosť verejných parkovacích miest pre bicykle (vrátane centier spoločného využívania bicyklov a multimodálnych uzlov) a intenzívnejšie riešiť problém krádeží bicyklov;
23. posilniť cyklistickú odbornú prípravu, vrátane výučby detí a mladých ľudí, ako jazdiť na bicykli, a kampane na zvyšovanie povedomia o bezpečnosti na cestách, najmä o najväčších rizikách pre cyklistov, a podporovať bezpečné používanie bicyklov a elektrických bicyklov, ako aj venovať pozornosť bezpečnosti zraniteľných účastníkov cestnej premávky počas odbornej prípravy vodičov.

Kapitola VI: Podpora kvalitných zelených pracovných miest a rozvoja európskeho cyklistického priemyslu svetovej úrovne

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 z 10. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj technickej podpory – [EUR-Lex - 32021R0240 - SK - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

¹³ Vráťane národných energetických a klimatických plánov [zavedených nariadením (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy].

¹⁴ https://road-safety.transport.ec.europa.eu/index_en.

¹⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9994-2017-INIT/sk/pdf>.

Väčšie využívanie cyklistickej dopravy znamená viac kvalitných a miestnych pracovných miest, je prínosom pre hospodárstvo EÚ a cyklistický priemysel a prispieva aj k cieľom priemyselnej stratégie EÚ.

Zaväzujeme sa:

24. vytvoriť podmienky na to, aby sa v Európe zvýšila výroba širokej škály bicyklov (vrátane elektrobicyklov, rýchlych elektrobicyklov a bicyklov pre osoby so zdravotným postihnutím) a ich komponentov vrátane prístupu k materiálom, vybaveniu a zachovania rovnakých podmienok na globálnej úrovni prostredníctvom existujúcich nástrojov EÚ na ochranu obchodu;
25. podporovať odvetvie cyklistických služieb vrátane subjektov sociálneho hospodárstva a obehového využívania bicyklov (opätovné použitie, oprava a prenájom);
26. vytvoriť priaznivé podmienky na stimuláciu vysokokvalitných pracovných miest a cyklistických zoskupení vrátane cyklistickej turistiky s cieľom výrazne zvýšiť počet kvalitných pracovných miest súvisiacich s cyklistickou dopravou, podporiť malé a stredné podniky a posilniť príslušné zručnosti a odbornú prípravu;
27. zatriktívniť toto odvetvie a umožniť dôležitý prechod zo zamestnania do zamestnania z iných relevantných odvetví;
28. uznať európsky cyklistický priemysel ako partnera v systéme mobility s cieľom posilniť odolnosť, udržateľnosť, obehovosť a digitalizáciu v odvetví cyklistickej dopravy;
29. podporovať odvetvia cyklistických služieb, ako je zdieľanie bicyklov a logistika bicyklov, najmä v mestách, a to aj posilnením integrácie logistiky bicyklov do logistického systému.

Kapitola VII: Podpora multimodality a cykloturistiky

Cyklistická doprava by mala zohrávať kľúčovú úlohu pri zlepšovaní multimodálneho prepojenia a cestovného ruchu, najmä v kombinácii s vlakmi, autobusmi a inými druhmi dopravy, a to v mestských aj vidieckych oblastiach.

Zaväzujeme sa:

30. podporovať a zavádzať multimodálne riešenia v mestských, prímestských a vidieckych oblastiach, ako aj pri cestách na dlhé vzdialenosti, a to vytváraním väčšej synergie medzi cyklistickou dopravou a inými druhmi dopravy, napríklad umožnením prepravy väčšieho počtu bicyklov v autobusoch a vo vlakoch a zabezpečením bezpečnejších a chránených parkovísk pre bicykle na staniciach a v uzloch mobility;
31. podporovať systémy spoločného využívania bicyklov ako riešenie prístupu na prvom a poslednom úseku k službám verejnej dopravy;
32. vytvárať priaznivé podmienky na podporu cyklistickej dopravy ako udržateľného spôsobu rekreácie a cestovného ruchu.

Kapitola VIII: Zlepšenie zberu údajov o cyklistickej doprave

Údaje o cyklistickej doprave sa musia zbierať rovnakým spôsobom v celej EÚ, aby sa zabezpečilo účinné monitorovanie pokroku pri vykonávaní zásad a záväzkov obsiahnutých v tomto vyhlásení.

Zaväzujeme sa:

33. monitorovať vykonávanie našich záväzkov;
34. umožniť priebežné meranie pokroku, pokiaľ ide o využívanie cyklistickej dopravy v EÚ, stanovením celoeurópskej východiskovej pozície vrátane dĺžky, hustoty siete, kvality a dostupnosti cyklistickej infraštruktúry a služieb pre viaceré typy používateľov, podielu cyklistickej dopravy na celkovej aktivite v oblasti dopravy a mobility a počtu vážnych zranení a úmrtí cyklistov;
35. vypracovať harmonizované ukazovatele týkajúce sa cyklistickej dopravy pre mestské uzly transeurópskej dopravnej siete (TEN-T);
36. vypracovať štatistiky o cyklistickej doprave a jej infraštruktúre na miestnej a vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ vrátane spolupráce medzi členskými štátmi a Eurostatom pri zbere údajov o cyklistickej doprave.